Lietas arhīva Nr. AA43-0161-25/17
ECLI:LV:ADAT:2025:0218.A420201523.7.S

Administratīvā apgabaltiesa
SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā
Rīgā 2025.gada 18.februārī

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese referente Ilze Amona, tiesneši Kaspars Berķis un Valda Zommere

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA "KVL Baltic" pieteikumu par Vides pārraudzības valsts biroja 2023.gada 11.jūlija lēmuma Nr.10-04/35/2023 atcelšanu, sakarā ar SIA "KVL Baltic" apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2024.gada 28.februāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts vides dienests (turpmāk – dienests) pieteicējai SIA "KVL Baltic" 2021.gada 27.oktobrī izsniedza zemes dzīļu izmantošanas licenci Nr.CS21ZD0292 (turpmāk – licence) derīgo izrakteņu ieguvei smilts atradnē /atradnes nosaukums, adrese, kadastra numurs/(turpmāk – nekustamais īpašums).

Ar dienesta Atļauju pārvaldes 2023.gada 14.aprīļa lēmumu Nr.AP23VL0320 (turpmāk – sākotnējais lēmums) licence atcelta, pamatojoties uz likuma "Par zemes dzīlēm" 16.panta trešās daļas 3. un 4.punktu, kā arī pieteicējai uzlikts pienākums izvest derīgo izrakteņu ieguvē izmantoto tehniku, aprēķināt atlikušo derīgo izrakteņu krājumu un veikt pasākumus atradnes konservācijai.

Pieteicēja sākotnējo lēmumu apstrīdēja.

[2] Ar Vides pārraudzības valsts biroja (turpmāk – birojs) 2023.gada 11.jūlija lēmumu Nr.10-04/35/2023 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) sākotnējais lēmums atstāts negrozīts. Pārsūdzētajā lēmumā norādīts turpmāk minētais.

[2.1] Laikā no 2021.gada 22.janvāra līdz 2023.gada 24.februārim sagatavotie ziņojumi liecina, ka pieteicēja neatbilstoši licencē norādītajam izmantoja kūdrainu augsni un smiltis. Pieteicēja atkārtoti pārkāpa normatīvo aktu prasības attiecībā uz zemes dzīļu izmantošanu un aizsardzību, proti, ieguva izrakteņus (smilti) ārpus projektā noteiktā ieguves laukuma un virs noteiktā iegūšanas limita. Tāpat pieteicēja neatbilstoši normatīvajiem aktiem apsaimniekoja atkritumus. Tātad pieteicēja apzināti neievēroja projekta nosacījumus un normatīvo aktu prasības. Līdz ar to pieteicēja pārkāpa licences un 2017.gada 14.decembrī izsniegtās dabas resursu lietošanas atļaujas nosacījumus, kā arī nerīkojās atbilstoši dienesta 2021.gada 13.maija lēmumā Nr.195-17/2021 norādītajam.

[2.2] Tā kā derīgo izrakteņu ieguves projekta saskaņošana nav vienīgais pamatojums licences atcelšanai, dienests nevarēja piemērot likuma "Par zemes dzīlēm" 16. panta pirmo daļu un uz laiku apturēt licences darbību, kā vēlas pieteicēja.

[2.3] Licences atcelšanas mērķis ir nodrošināt, lai tiktu pārtrauktas dienesta regulāri konstatētās nelikumīgās darbības un panākta normatīvo aktu ievērošana vides aizsardzības un dabas resursu izmantošanas jomā, ko pieteicēja vairāku gadu laikā nav darījusi.

[3] Pieteicēja vērsās tiesā ar pieteikumu par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu, norādot turpmāk minēto.

[3.1] Visi ziņojumi, uz kuru pamata pieņemts pārsūdzētais lēmums, iedalāmi trīs sadaļās: 1) ziņojumi par augsnes prettiesisku realizāciju; 2) ziņojumi par neatļautu atkritumu apsaimniekošanu; 3) ziņojumi par smilts ieguvi bez saskaņota derīgo izrakteņu ieguves projekta.

[3.2] Pirmās sadaļas ziņojumos konstatētie apstākļi ir apstrīdēti. Līdz ar to iestāde nedrīkst atsaukties uz prettiesisku augsnes izmantošanu saimnieciskajā darbībā, jo par to pastāv strīds. Turklāt minētie apstākļi pastāvēja jau pirms licences izsniegšanas. Neskatoties uz to, licence tika izsniegta. Tādējādi iestādes rīcība ir nekonsekventa un iestāde pārkāpj tiesiskās paļāvības principu.

[3.3] Attiecībā uz otrās sadaļas ziņojumiem pieteicēja jau skaidroja, ka visi objektā esošie materiāli ir iegūti dīķa būvniecības rezultātā. Izņēmums bija tehniskā nodrošinājuma laukumā esošās šķembas un grunts, un no SIA "Laterna" īslaicīgā glabāšanā pieņemtais materiāls, kurš ir izvests.

Tehniskā nodrošinājuma laukums atrodas ārpus atradnes robežām un tajā esošais materiāls nepieciešams dīķa būvniecībai, kā arī ar Mārupes novada pašvaldību noslēgtā administratīvā līguma izpildei (t.sk. uzturēt kārtībā smilts transportēšanai izmantotos ceļus). Tādējādi attiecīgā materiāla esība nav uzskatāma par atkritumu uzglabāšanu.

[3.4] Attiecībā uz trešās sadaļas ziņojumiem norādāms, ka pieteicēja izstrādāja derīgo izrakteņu ieguves projektu un 2022.gada 21.aprīlī iesniedza to saskaņošanai dienestam. Ar dienesta 2022.gada 18.augusta lēmumu attiecīgo projektu tika

atteikts saskaņot.

Noslēdzot sezonu, 2022.gada 19.decembrī ieguves darbi tika pilnībā apturēti un netika atsākti. Tika uzsākts aktīvs darbs pie derīgo izrakteņu ieguves projekta pārstrādes, pielāgojot to situācijai dabā. Dienests 2023.gadā atteica saskaņot pārstrādāto projektu.

Ar ziņojumiem pamatotie administratīvā pārkāpuma protokoli ir pārsūdzēti, līdz ar to par šīs sadaļas ziņojumos konstatētajiem apstākļiem pastāv strīds.

[3.5] Iestāde varēja aprobežoties ar licences darbības apturēšanu līdz derīgo izrakteņu ieguves projekta saskaņošanai.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2024.gada 28.februāra pieteikums noraidīts. Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[4.1] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 85.panta otrās daļas 1.punktu adresātam labvēlīgu tiesisku administratīvo aktu var atcelt, ja tiesību norma paredz administratīvā akta atcelšanu vai administratīvais akts ietver tā atcelšanas atrunu.

Saskaņā ar likuma "Par zemes dzīlēm" 16.panta trešās daļas 3. un 4.punktu zemes dzīļu izmantošanas licenci vai bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļauju tās izsniedzējs atceļ, ja licences vai atļaujas adresāts izmanto zemes dzīles tādā veidā, kāds nav noteikts zemes dzīļu izmantošanas licencē vai atkārtoti pārkāpj normatīvo aktu prasības attiecībā uz zemes dzīļu izmantošanu un aizsardzību vai zemes dzīļu izmantošanas licences vai bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļaujas nosacījumus.

No tiesību normas izrietošas atcelšanas iespējas gadījumā administratīvā akta atcelšana ir pieļaujama tikai tiesību normas noteiktajos ietvaros un ievērojot atcelšanas jēgu un mērķi (*Briede J. Tiesiska administratīvā akta atcelšana. Grām.: Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Dr.iur. J.Briedes zinātniskajā redakcijā. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013., 844.lpp.*).

No minētā tiesa secināja, ka tiesību normas paredz licences atcelšanu, ja tiek konstatēti likumā norādītie apstākļi. Lietā pastāv strīds par to, vai šie apstākļi ir iestājušies, proti, vai pieteicēja ir pieļāvusi normatīvo aktu pārkāpumus, kas var būt par pamatu licences atcelšanai.

[4.2] Pārsūdzētajā lēmumā konstatēts, ka pieteicēja pieļāvusi augsnes iesaisti saimnieciskajā darbībā, nesaņemot attiecīgu dabas resursu lietošanas atļauju.

Tiesa konstatēja, ka dienests pieteicējai izsniedza atļauju, ar kuru atļāva izmantot saimnieciskajā darbībā 4000 m^3 augsnes un 8700 m^3 smilts, kas tiktu iegūta 0,5 ha liela dīķa ierīkošanas gaitā. Atļauja bija derīga līdz 2020.gada 13.decembrim.

Saskaņā ar Tiesu informācijas sistēmā pieejamo informāciju ar biroja 2021.gada 7.maija lēmumu Nr.10-04/28 pieteicējai atteikts izsniegt jaunu dabas resursu lietošanas atļauju. Pieteicējas pieteikums par minētā lēmuma atzīšanu par prettiesisku ar Administratīvās apgabaltiesas 2023.gada 6.novembra spriedumu lietā Nr.A420187521 noraidīts, spriedums ir stājies spēkā.

Cita dabas resursu lietošanas atļauja nekustamajā īpašumā iegūtās augsnes un smilts izmantošanai saimnieciskajā darbībā nav izsniegta.

Dienesta 2022.gada 10.augusta ziņojumā Nr.195-29/2022 konstatēts, ka nekustamajā īpašumā kopumā iegūti 90 818 m^3 augsnes, krautuvēs novietoti 14 069 m^3 augsnes un no nekustamā īpašuma izvesti 72 749 m^3 augsnes, tādējādi pārkāpjot 2017.gada 14.decembrī izsniegtās dabas resursu lietošanas atļaujas noteikumus. Pieteicēja nav iesniegusi pierādījumus, kas atspēkotu iestādes aprēķinus, vai norādījusi uz aprēķinu nepareizību.

Tā kā pieteicējai izsniegtās atļaujas limits pieļāva izmantot saimnieciskajā darbībā 4000 m^3 augsnes, lielāka apjoma dabas resursu iegūšanai pieteicējai bija nepieciešama attiecīga atļauja. Pieteicējai nebija atļaujas augsnes iegūšanai īpašumā apjomā, kas pārsniedz 4000 m^3. Tātad pieteicēja, pārsniedzot minēto apjomu, ir prettiesiski ieguvusi dabas resursus un pieļāvusi normatīvo aktu pārkāpumu.

[4.3] Pieteicēja norāda, ka birojs atsaucas uz apstākļiem, kurus tā ir apstrīdējusi vai kuri pastāvēja pirms licences izsniegšanas.

Tiesa norādīja, ka likuma "Par zemes dzīlēm" 16.panta trešajā daļā minētā licences atcelšana ir patstāvīgs administratīvais process pats par sevi. Šāda administratīvā akta izdošanas priekšnoteikums nav kāda cita administratīvā vai cita veida procesa paralēla norise un pabeigšana. Tas, ka citi strīdi, kas skar pieteicējas rīcību vides jomā, nav noslēgušies ar spēkā stājušos spriedumu, nenozīmē, ka iestāde vai tiesa nav tiesīga patstāvīgi izvērtēt dienesta iesniegtos aprēķinus un pieteicējas argumentus.

Faktiski iegūtais izrakteņu apjoms konstatēts 2022.gadā, lietā nav pierādījumu, ka derīgie izrakteņi iegūti pirms 2017.gada 14.decembra, tāpēc nav pamata uzskatīt, ka birojs pārsūdzētajā lēmumā atsaucas uz apstākļiem, kuri iestājušies pirms licences izsniegšanas.

[4.4] Pieteicēja atsaucas uz Administratīvās apgabaltiesas 2023.gada 21.aprīļa lēmumu lietā Nr.A420110523, ar kuru apturēta dienesta ģenerāldirektora 2022.gada 28.novembra lēmuma Nr.7.3/CS/2395/2022 darbība daļā, ar kuru pieteicējai noteikts pienākums maksāt dabas resursu nodokli par augsnes iegūšanu īpašumā apjomā, kas pārsniedz 4000 m^3. Tiesa atzina, ka minētajam tiesas nolēmumam nav būtiskas nozīmes izskatāmajā lietā, jo administratīvā akta darbība apturēta nevis tāpēc, ka tiesa pirmšķietami būtu konstatējusi, ka nav notikusi neatļauta dabas resursu izmantošana, pārsniedzot licencē norādīto apmēru, bet gan tāpēc, ka pārsūdzētais lēmums daļā ir sodoša rakstura un tādējādi tā darbība apturama uz likuma pamata.

[4.5] Pieteicēja atsaucas uz dubultās sodīšanas aizlieguma principa pārkāpumu.

Ne bis in idem jeb dubultās sodīšanas aizlieguma princips aizliedz atkārtoti sodīt personu par vienu un to pašu pārkāpumu, kas izceļas no tiem pašiem faktiem vai faktiem, kas pēc būtības ir tie paši (*Satversmes tiesas 2012.gada 18.oktobra sprieduma lietā Nr.2012-02-0106 14.punkts*). Tiesību normu piemērotajam ir jāizvērtē, vai personas izdarītie nodarījumi izriet no vieniem un tiem pašiem faktiskajiem apstākļiem vai apstākļiem, kas pēc būtības ir vieni un tie paši (*Senāta 2013.gada 11.janvāra sprieduma lietā Nr.SKA-15/2013 15.punkts*). Vienlaikus jāņem vērā, ka atbilstoši Satversmes tiesas izteiktajām atziņām šis princips izriet no Latvijas Republikas Satversmes 92.panta pirmā teikuma, Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas Septītā protokola 4.panta pirmās daļas un attiecas uz krimināltiesību (krimināllietu) jomu (sk. *Satversmes tiesas 2012.gada 18.oktobra sprieduma lietā Nr.2012-02-0106 13.punktu*).

No minētajām tiesību normām izriet tiesības krimināltiesiska rakstura lietā netikt atkārtoti tiesātam vai sodītam. Lai atzītu, ka uz konkrēto gadījumu ir attiecināms *ne bis in idem* princips, vispirms jāpārliecinās par to, ka konkrētajai lietai ir krimināllietas raksturs.

Izskatāmajā lietā netiek vērtēts pieteicēju sodošs lēmums, bet gan lēmums, ar kuru atcelts pieteicējai labvēlīgs administratīvais akts. Šajā procesā tiek vērtēti pieteicējas pieļautie pārkāpumi un tas, vai tie ir pamats licences atcelšanai. Šajā gadījumā nav pārkāpts dubultās sodīšanas nepieļaujamības princips, jo pieteicēja ar pārsūdzēto lēmumu netika sodīta ne krimināltiesiski, ne administratīvā pārkāpuma procesa ietvaros.

[4.6] Pārsūdzētajā lēmumā secināts, ka nekustamajā īpašumā notika smilts ieguve bez saskaņota derīgo izrakteņu ieguves projekta.

Tiesa norādīja, ka saskaņā ar likuma "Par zemes dzīlēm" 1.panta 22.punktu zemes dzīļu izmantošanas licence ir administratīvais akts, kas tā adresātam piešķir tiesības izmantot zemes dzīles noteiktās robežās, noteiktā veidā un noteiktu laiku, ievērojot licences noteikumus. Saskaņā ar Ministru kabineta 2012.gada 21.augusta noteikumu Nr.570 "Derīgo izrakteņu ieguves kārtība" (turpmāk – noteikumi Nr.570) 37.punktu visu veidu derīgo izrakteņu ieguvei (izņemot pazemes ūdeņus) pirms derīgo izrakteņu ieguves izstrādā derīgo izrakteņu ieguves projektu (turpmāk – projekts). Šo noteikumu 45.punkts noteic, ka projektu iesniedz dienestā saskaņošanai.

Tātad licences izsniegšana pati par sevi nenozīmē, ka var tikt uzsākta derīgo izrakteņu iegūšana. Tā uzsākama tikai pēc projekta saskaņošanas.

Birojs pārsūdzētajā lēmumā norāda, ka 2022.gada 21.aprīlī pieteicējas pārstāve SIA "Zemes Puse" ir iesniegusi dienestā projektu. Minēto projektu ar dienesta 2022.gada 18.augusta lēmumu Nr.AP22VL0240 atteikts saskaņot. Šajā lēmumā konstatēts, ka projektā ietvertā topogrāfiskā informācija neatbilst dabā esošai situācijai un ir pretrunā ar SIA "TERRA TOPO" 2022.gada 23.martā veikto topogrāfisko uzmērīšanu, kas veikta aizvietotājizpildes rezultātā un kuras gaitā konstatētas ievērojamas atšķirības reljefa virsmā nekustamajā īpašumā.

Dienesta 2023.gada 24.februāra ziņojumā Nr.195-8/2023 konstatēts, ka derīgo izrakteņu ieguve, salīdzinot ar situāciju atradnē 2022.gada 28.novembrī, ir turpinājusies. 2022.gada 9.decembra ziņojumā dienests ir salīdzinājis zemessūcēja atrašanās vietu ar 2022.gada 28.novembrī konstatēto situāciju. Pārbaudot minētos ziņojumus, tiesa piekrita dienesta secinājumam, ka zemessūcējs ir pārvietots un ir turpināta izrakteņu iegūšana, par ko liecina jaunas krautnes ierīkošana. Tātad pārsūdzētajā lēmumā pamatoti konstatēts, ka pieteicēja ieguva smilti bez saskaņota derīgo izrakteņu ieguves projekta, pārkāpjot normatīvo aktu prasības.

[4.7] Pieteicēja norāda, ka dienests atteikumu saskaņot projektu izdeva, pārsniedzot likumā noteikto viena mēneša termiņu.

Tiesa konstatēja, ka dienests 2022.gada 20.maijā un 2022.gada 22.jūlijā pieņēma lēmumus par administratīvā akta izdošanas termiņa pagarināšanu. Tas nozīmē, ka projekta izskatīšanas termiņš tika pagarināts noteiktajā kārtībā. Pieteicējai nebija pamata paļauties, ka tā varēs turpināt ieguves darbus periodā, kad nav saskaņots derīgo izrakteņu ieguves projekts.

[4.8] Pārsūdzētajā lēmumā konstatēts, ka nekustamajā īpašumā notiek normatīvajiem aktiem neatbilstoša atkritumu apsaimniekošana.

Dienests 2022.gada 3.janvāra ziņojumā Nr.217-37/2021 konstatēja, ka nekustamajā īpašumā novietots materiāls, ko veido smilšaina augsne un būvniecības atkritumu maisījums. No ziņojumā ietvertajām objekta fotogrāfijām redzams, ka ir izbērti būvgruži, kuri nav sadrupināti vai citādi pārstrādāti. Vietām redzami lieli betona vai līdzīga materiāla gabali. Izvērtējot minētos pierādījumus, tiesa atzina par pamatotu dienesta konstatēto, ka objektā atrodas būvniecības atkritumi.

No Atkritumu apsaimniekošanas likuma 4.panta otrās daļas 3. un 4.punktā un 15.panta pirmajā un ceturtajā daļā noteiktā tiesa secināja, ka atkritumu uzglabāšana, reģenerācija un citas darbības veicamas tikai tam paredzētās vietās un to drīkst darīt atkritumu apsaimniekotājs. Pieteicējai nav atkritumu apsaimniekotāja statusa. Šādos apstākļos dienests pamatoti konstatēja, ka pieteicēja ir pieļāvusi pārkāpumus atkritumu apsaimniekošanas jomā.

[4.9] Pieteicēja norāda, ka objektā atradās materiāls, kas iegūts dīķa būvniecības rezultātā un materiāls, kuru pieteicēja bija pieņēmusi glabāšanā no SIA "Laterna".

Tiesa piekrita biroja un dienesta secinājumam, ka nekustamajā īpašumā bija novietoti atkritumi. Tas, ka tie ir izvesti, nozīmē, ka pārkāpums pēc tā konstatēšanas ir novērsts, bet tas nepadara pārkāpumu par nenotikušu vai maznozīmīgu.

[4.10] Pieteicējas ieskatā iestāde varēja piemērot likuma "Par zemes dzīlēm" 16.panta pirmo daļu un ierobežot vai apturēt zemes dzīļu izmantošanu.

Izvērtējot atbilstības apsvērumus, jāpārbauda privātpersonas tiesības un tiesiskās intereses ierobežojušā līdzekļa samērīgums ar sasniedzamo labumu, ņemot vērā arī citus principus, kuri stiprina privātpersonas tiesisko stāvokli, kā arī

trešo personu un sabiedrības interešu ievērošanas principu, kurš savukārt stiprina sabiedrības interešu ievērošanu (sk. *J.Briede, E.Levits. 66.panta komentārs. Grām.: Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Dr.iur. J.Briedes zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013, 646.lpp.*).

Licence piešķir tiesības izmantot zemes dzīles. Zemes dzīļu izmantošana būtiski ietekmē apkārtējo vidi, tāpēc to izmantošanas kārtības ievērošana ir nozīmīga un aizsargājama sabiedrības interese. Tamdēļ sabiedrības interesēs ir tas, lai tiktu ievēroti licences noteikumi un normatīvie akti vides aizsardzības jomā.

Izskatāmajā gadījumā, konstatējot pieteicējas sistemātisku rīcību, pārkāpjot licences noteikumus un pieļaujot normatīvo aktu pārkāpumus, iestāde ir rīkojusies samērīgi un atbilstoši lietas apstākļiem, pieņemot lēmumu par licences atcelšanu, nevis apturēšanu. Tiesa piekrita birojam, ka likuma "Par zemes dzīlēm" 16.panta pirmā daļa nav piemērojama, ja tiek pieļauti atkārtoti pārkāpumi, un atzina par pamatotu pārsūdzētajā lēmumā konstatēto, ka bija iestājušies likuma "Par zemes dzīlēm" 16.panta trešās daļas 3. un 4.punktā noteiktie priekšnoteikumi licences atcelšanai un pieteikums ir noraidāms.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību, norādot turpmāk minēto.

[5.1] Tiesa nepamatoti konstatēja, ka pēc 2020.gada 13.decembra pieteicējai netika izdota cita dabas resursu lietošanas atļauja. Pieteicējai 2021.gada 27.oktobrī bija izsniegta zemes dzīļu izmantošanas licence, kas ar pārsūdzēto lēmumu tika atcelta.

Smilts ieguves priekšnoteikums ir augsnes virskārtas noņemšana, tas izriet no likuma "Par zemes dzīlēm" 14.panta pirmās daļas 7.punktā noteiktā. Pieteicēja neapšauba, ka zemes dzīļu izmantošanas licence nedod tiesības uz augsnes iesaisti saimnieciskajā darbībā. Taču tiesa nepamatoti secināja, ka noņemtā augsne tika iesaistīta saimnieciskajā darbībā. Tiesa neņēma vērā, ka augsne tika pārvietota vienota būvobjekta ietvaros un ir uzskatāma par normālu būvdarbu norisi.

Administratīvajā lietā Nr.A420110523, kuras izskatīšana nav pabeigta, tiek risināts strīds par to, vai augsne bija iesaistīta saimnieciskajā darbībā. Nevērtējot minētajā lietā esošos pierādījumus, nav iespējams izdarīt secinājumus par attiecīgo pārkāpumu.

[5.2] Vērtējot derīgo izrakteņu ieguvi bez saskaņota ieguves projekta, tiesa neanalizēja iestādes atbildību. Pieteicēja saskaņā ar licences prasībām izstrādāja derīgo izrakteņu ieguves projektu un 2022.gada 21.aprīlī iesniedza to dienestam saskaņošanai. 2022.gada 18.augustā, kad bija pagājis vairāk kā mēnesis kopš dokumentu iesniegšanas, dienests projektu atteica saskaņot. Tikai pēc šā lēmuma saņemšanas pieteicēja varēja izstrādāt rīcības plānu, kas vērsts uz attiecīgā projekta pārstrādi, ievērojot izvirzītās prasības.

Attiecīgie ziņojumi tika sagatavoti laikā, ko pieteicēja norādīja kā periodu, kurā noslēdzas uzsāktie darbi, lai dīķa būvprojektu varētu realizēt, ievērojot 2021.gada 27.septembra būvatļaujā norādītos termiņus un ar pašvaldību noslēgtā administratīvā līguma noteikumus, kas citstarp nosaka ceļu noslogotību projekta realizācijas gaitā.

Noslēdzot sezonu, 2022.gada 19.decembrī ieguves darbi pilnībā tika apturēti un netika atsākti. Tika uzsākts darbs pie derīgo izrakteņu ieguves projekta pārstrādes un pielāgošanas situācijai dabā.

2022.gada 19.decembrī dienests tika uzaicināts piedalīties topogrāfisko uzmērījumu veikšanā. 2023.gada 21.martā tika apstiprināts topogrāfiskais plāns īpašumam "Strautmaļi" un izstrādātais projekts tika iesniegts saskaņošanai dienestā, bet dienests to atteica saskaņot, jo bija atcelta pieteicējai 2021.gada 27.oktobrī izdotā zemes dzīļu izmantošanas licence un dīķa izbūve nebija iespējama.

Tā kā pieteicēja attiecīgos lēmumus ir pārsūdzējusi tiesā, izskatāmajā lietā nav pamata atsaukties uz pieteicējas pārkāpumiem saistībā ar derīgo izrakteņu ieguvi bez saskaņota derīgo izrakteņu ieguves projekta.

[5.3] Tiesa nepamatoti konstatēja, ka pieteicēja ir pārkāpusi atkritumu apsaimniekošanas prasības. Lietā nav pierādījumu par atkritumu uzglabāšanu nekustamajā īpašumā. Iestāde atsaucās uz ziņojumu, taču pieteicēja par to ir sniegusi skaidrojumu, ka pārkāpuma nav. Iestāde nav uzsākusi administratīvā pārkāpuma lietu par atkritumu apsaimniekošanas prasību pārkāpumu, tādējādi pašas iestādes rīcība norāda uz šā argumenta absurdumu.

[5.4] Iestāde un tiesa nedrīkstēja pārsūdzētā lēmuma pamatojumam izmantot tiesā pārsūdzētus administratīvos aktus. Tiesa strīdu izšķīra, nepārbaudot pierādījumus un pēc būtības neanalizējot konstatētos pārkāpumus.

[5.5] Tiesa nepamatoti secināja, ka pārsūdzētais lēmums ir samērīgs. Tiesa nenoskaidroja un neanalizēja iestādes mērķi, pieņemot pārsūdzēto lēmumu, kas būtībā izbeidz pieteicējas darbību. Šāda iestādes rīcība nebija nepieciešama, tā ir netaisnīga un nepamatota.

[6] Birojs paskaidrojumā par apelācijas sūdzību norāda turpmāk minēto.

[6.1] Lietā nav strīda, ka derīgo izrakteņu ieguves projekts nav saskaņots, tādēļ 2021.gada 27.oktobrī izsniegtā licence pati par sevi pieteicējai nedeva tiesības iegūt derīgos izrakteņus.

[6.2] Nav pamatota pieteicējas atsauce uz likuma "Par zemes dzīlēm" 14.panta pirmās daļas 7.punktu kā pamatu augsnes iegūšanai. Noteikumu Nr.570 57.punkts noteic, ka ieguves vietas sagatavošanas darbus, kas nav minēti šo noteikumu 5.nodaļā, veic saskaņā ar projektu. Noteikumu Nr.570 5.nodaļā nav paredzēta augsnes noņemšana, tādējādi to var darīt tikai saskaņā ar projektu, kas pieteicējai nebija saskaņots.

Motīvu daļa

[7] Pārbaudījusi un izvērtējusi lietas materiālus, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka pieteicējas apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

[8] Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturtā daļa noteic, ja apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Pārbaudījusi un novērtējusi lietā iesniegtos pierādījumus, kā arī izvērtējusi apelācijas sūdzībā norādītos argumentus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas sprieduma pamatojums ir pareizs un pietiekams, un saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307. panta ceturto daļu tam pievienojas.

Par apelācijas sūdzības argumentiem apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

[9] Pieteicēja apelācijas sūdzībā norāda, ka tai 2021.gada 27.oktobrī tika izdota zemes dzīļu izmantošanas licence, kas ar pārsūdzēto lēmumu tika atcelta, tātad pirmās instances tiesa nepamatoti secināja, ka pēc 2020.gada 13.decembra pieteicējai netika izdota cita dabas resursu lietošanas atļauja.

Lietā nav strīda par to, ka pieteicējai 2021.gada 27.oktobrī tika izdota jauna zemes dzīļu izmantošanas licence smilts iegūšanai nekustamajā īpašumā. Taču minētā licence pieteicējai nepiešķīra tiesības nekustamajā īpašumā iegūt un realizēt augsni, kas ir dabas resurss, bet nav uzskatāma par zemes dzīlēm. 2021.gada 27.oktobrī izdotā licence attiecās tikai uz zemes dzīļu (konkrētajā gadījumā smilts) izmantošanu. Turklāt minētās licences saņemšana pieteicējai neradīja tūlītējas tiesības turpināt smilts ieguvi nekustamajā īpašumā, jo, kā pareizi norādīja pirmās instances tiesa, smilts ieguve nekustamajā īpašumā būtu iespējama tikai tad, ja pēc zemes dzīļu izmantošanas licences izsniegšanas būtu saskaņots jauns derīgo izrakteņu ieguves projekts. Taču 2022.gada 21.aprīlī dienestā iesniegtais pieteicējas derīgo izrakteņu ieguves projekts netika saskaņots. Līdz ar to tiesa pamatoti piekrita dienesta secinātajam, ka pieteicēja ir ieguvusi smilti bez saskaņota derīgo izrakteņu ieguves projekta, tādējādi pārkāpjot normatīvo aktu prasības.

[10] Pieteicēja uzskata par nepamatotu tiesas secināto, ka nekustamajā īpašumā noņemtā augsne tika iesaistīta saimnieciskajā darbībā. Pieteicēja norāda, ka augsne tika pārvietota saskaņā ar būvprojektu būvdarbu ietvaros.

Administratīvā apgabaltiesa šo argumentu uzskata par nepamatotu. Pieteicējai 2017.gadā tika izdota dabas resursu lietošanas atļauja, kas līdz 2020.gada 13.decembrim ļāva izmantot saimnieciskajā darbībā 4000 m^3 augsnes un 8700 m^3 smilts, kas iegūta 0,5 ha liela un 2 m dziļa dīķa ierīkošanas gaitā. Atbilstoši dienesta 2022.gada 10.augusta ziņojumā norādītajam 2020.gada 16.decembrī veiktajā pārbaudē tika konstatēts, ka gandrīz visā nekustamā īpašuma platībā ir noņemta kūdrainā augsne, tā nav noņemta tikai 0,5 ha platībā. Salīdzinot ģeoloģiskajā izpētē norādītos datus ar kopējo nekustamajā īpašumā esošās augsnes apjomu, tika konstatēts būtisks apjoma iztrūkums. Tāpēc dienestam radās aizdomas par augsnes realizāciju bez attiecīgas dabas resursu lietošanas atļaujas un nekustamais īpašums tika apsekots arī 2021.gada 24.martā, 27.aprīlī un 29.aprīlī, lai mēneša laikā novērotu augsnes krautņu apjoma izmaiņas. Salīdzinot pārbaudēs konstatētos datus, dienests secināja, ka augsne tiek realizēta bez attiecīgas dabas resursu lietošanas atļaujas. Dienests aprēķinu rezultātā secināja, ka bez dabas resursu atļaujas saņemšanas saimnieciskajā darbībā kopumā tika iesaistīti 72 749 m^3 augsnes.

No minētā izriet, ka pieteicēja saimnieciskajā darbībā bija izmantojusi ievērojami lielāku apjomu augsnes, nekā bija atļauts 2017.gadā izdotajā dabas resursu lietošanas atļaujā. Pieteicējai 2017.gadā bija izdota būvatļauja dīķa būvniecībai nekustamajā īpašumā 0,5 ha platībā, taču tas nenozīmē, ka pieteicēja drīkstēja neievērot 2017.gadā izdotās dabas resursu lietošanas atļaujas nosacījumus.

[11] Pieteicēja norāda, ka administratīvajā lietā Nr.A420110523, kuras izskatīšana nav pabeigta, tiek risināts strīds par to, vai augsne bija iesaistīta saimnieciskajā darbībā. Iestāde un tiesa nedrīkstēja pārsūdzētā lēmuma pamatojumam izmantot tiesā pārsūdzētus administratīvos aktus.

No Tiesu informācijas sistēmā pieejamās informācijas Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka administratīvā lieta Nr.A420110523 ir ierosināta pēc pieteicējas pieteikuma par dienesta lēmuma, ar kuru pieteicējai uzlikts pienākums samaksāt dabas resursu nodokli, atcelšanu. Savukārt izskatāmajā lietā tiek pārbaudīts tas, vai dienests ar pārsūdzēto lēmumu pamatoti atcēla pieteicējai izsniegto zemes dzīļu izmantošanas licenci. Abās lietās citstarp ir jāpārbauda dienesta secinātais, ka pieteicēja ir realizējusi augsni bez dabas resursu lietošanas atļaujas. Tātad abās lietās ir jāpārbauda līdzīgi apstākļi. Taču tas nenozīmē, ka spriedumu izskatāmajā lietā nevarētu taisīt pirms administratīvās lietas Nr.A420110523 izskatīšanas pabeigšanas. Lēmuma par pieteicējai izsniegtās licences atcelšanu tiesiskumus nav atkarīgs no tā, vai pieteicējai pamatoti noteikts pienākums maksāt dabas resursu nodokli. Administratīvās apgabaltiesas ieskatā tas nebija atkarīgs arī no citiem dienesta lēmumiem, kurus pieteicēja pārsūdzēja tiesā, un par kuriem tiesvedība jau ir noslēgusies.

[12] Pieteicēja norāda, ka, vērtējot derīgo izrakteņu ieguvi bez saskaņota ieguves projekta, tiesa neanalizēja iestādes atbildību. Tikai pēc dienesta 2022.gada 18.augusta lēmuma saņemšanas pieteicēja varēja pārstrādāt projektu, ievērojot dienesta prasības.

No dienesta 2022.gada 18.augusta lēmumā norādītā izriet, ka pieteicējas iesniegtajā projektā norādītā topogrāfiskā informācija neatbilda dabā esošajai situācijai un SIA "TERRA TOPO" 2022.gada 23.martā izpildītās nekustamā īpašuma topogrāfiskās uzmērīšanas, kas tika veikta aizvietotājizpildes ietvaros, rezultātā noskaidrotajai informācijai. Tādējādi pati pieteicēja 2022.gada 21.aprīlī dienestā iesniegtajā projektā nebija ietvērusi faktiskajiem apstākļiem atbilstošu informāciju.

Ņemot vērā minēto, pieteicēja nepamatoti norāda uz dienesta atbildību.

Turklāt pārsūdzētais lēmums nav pamatots tikai ar to, ka pieteicēja ir ieguvusi smilti pēc jaunas zemes dzīļu izmantošanas licences saņemšanas 2021.gada 27.oktobrī, kad nebija saskaņots jauns derīgo izrakteņu ieguves projekts. Pārsūdzētais lēmums ir pamatots arī ar to, ka pieteicēja jau līdz 2021.gada 27.oktobrim ilgstoši bija pieļāvusi pārkāpumus, ievērojamā apjomā realizējot augsni bez dabas resursu lietošanas atļaujas un ar to, ka pieteicēja neatbilstoši normatīvajiem aktiem ir apsaimniekojusi atkritumus.

[13] Pieteicēja norāda, ka lietā nav pierādījumu par atkritumu uzglabāšanu nekustamajā īpašumā un dienests nav uzsācis administratīvā pārkāpuma lietu par atkritumu apsaimniekošanas prasību pārkāpumu.

Administratīvā apgabaltiesa norāda, ka atkritumu uzglabāšanu nekustamajā īpašumā apstiprina dienesta 2022.gada 3.janvāra ziņojumā konstatētais, ka nekustamajā īpašumā tiek uzglabāti būvniecības laikā radušos materiālu atkritumi – drupināts asfalts, smilšainas augsnes un būvniecības atkritumu (betona gabali, armatūra) maisījums. To apstiprina šim ziņojumam pievienotās fotogrāfijas. Tam, vai dienests konkrētajā gadījumā ir uzsācis administratīvā pārkāpuma lietu par atkritumu apsaimniekošanas prasību pārkāpumu, izskatāmajā lietā nav nozīmes. Dienesta inspektors atkritumu apsaimniekošanu regulējošo tiesību normu pārkāpumu ir konstatējis normatīvajos aktos noteiktā kārtībā un atbilstoši dienesta kompetencei.

Pieteicēja normatīvo regulējumu vides aizsardzības un dabas resursu izmantošanas jomā pārkāpa apzināti, regulāri un ilgstoši, tāpēc apgabaltiesa uzskata par nepamatotu arī pieteicējas argumentu par pārsūdzētā lēmuma nesamērīgumu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt SIA "KVL Baltic" pieteikumu par Vides pārraudzības valsts biroja 2023.gada 11.jūlija lēmuma Nr.10-04/35/2023 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

I.Amona

Tiesnese referente

K.Berķis

Tiesnesis

V.Zommere

Tiesnese